

مأموریت سرکوب پدافند هوایی دشمن

نگاهی به گذشته، چشم انداز آینده

ترجمه و تألیف

محسن هنرمند

با مقدمه‌ای از

امیر سرتیپ دوم ستاد عالی جنگی سلمانی

(فرمانده منطقه پدافند هوایی مرکزی شهید نصر اصفهانی)

سرشناسه	: هنرمند ، محسن ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: مأموریت سرکوب پدافند هوایی دشمن: نگاهی به گذشته، چشم انداز آینده/ ترجمه و تالیف محسن هنرمند، بالمقدمه ای از علی حدادی سامانی
مشخصات نشر	: تهران ، چشم ساعی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۹ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۹-۴۹-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: دفاع هوایی
موضوع	: Air defenses
شناسه افزوده	: حدادی سامانی، علی، ۱۳۵۱-، مقدمه نویس
رده بندی کنگره	: UG۷۳۰
رده بندی دیویی	: ۳۵۸/۴۱۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۸۹۰۱۷۰

انتشارات چشم ساعی: تهران، پاسداران، نگارستان هشتم، میدان فرخی یزدی، تلفن: ۲۱-۲۲۸۷۴۵۵۶

Email: saeecheshm@gmail.com

www.na.ir1.com

عنوان کتاب	: مأموریت سرکوب پدافند هوایی دشمن نگاهی به گذشته، چشم انداز آینده
مؤلف و مترجم	: محسن هنرمند
ناشر	: انتشارات چشم ساعی
صفحه آرا	: الهام سادات سلجوقیان
ناظر فنی چاپ و تولید	: الهام سادات سلجوقیان
نوبت چاپ	: چاپ اول / ۱۳۹۸
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۸۵۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۹-۴۹-۷

هرگونه کپی برداری از محتوای کتاب بدون اخذ مجوز کتبی از صاحب اثر پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

پیش گفتار	۱
مقدمه	۵
فصل اول: تعریف مأموریت	۷
مقدمه	۷
تاریخچه و دکترین	۱۱
چارچوب تکامل	۱۱
اصول سرکوب پدافند هوایی دشمن	۱۳
الف) شناسایی	۱۳
ب) تمرکز نیرو	۱۵
پ) استمرار	۱۵
ت) اطلاعات	۱۶
ث) فریب	۱۸
تاکتیک‌ها و فنون	۱۸
الف) رویکرد مانوری	۱۸
ب) رویکرد توده	۲۲
پ) رویکرد متعادل	۲۳
ت) تلفیق	۲۶
فصل دوم: سرکوب پدافند هوایی از جنگ جهانی دوم تا پیش از جنگ ویتنام	۲۹
الف) جنگ جهانی دوم	۲۹
ب) صحنه اقیانوس آرام	۴۸
پ) کره	۴۹
فصل سوم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در ویتنام	۵۴
آموزش	۶۲
راسوی وحشی ۱	۶۳
تاکتیک‌های ارتش ویتنام شمالی	۷۲
آموزش	۷۵
راسوی وحشی ۲ و ۳	۷۶
فصل چهارم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در غرب آسیا	۹۸
الف) جنگ شش‌روزه	۹۸

۱۰۰	 (ب) جنگ فرسایشی
۱۰۶	 (پ) یوم کیپور
۱۱۴	 (ت) صلح جلیله

فصل پنجم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در جنگ سرد ۱۲۸

۱۳۱	 نیروهای مسلح شوروی
۱۳۶	 هواپیماهای ویژه
۱۳۹	 موشک‌ها
۱۴۳	 تهدید فانتوم

فصل ششم: عملیات‌های سرکوب پدافند هوایی دشمن غیر از جنگ سرد ۱۵۴

۱۵۷	 الف) سال ۱۹۷۱
۱۵۹	 ب) آگوست
۱۶۲	 پ) سال ۱۹۸۲
۱۶۶	 ت) لبنان سال ۱۹۸۰
۱۶۸	 ث) لیبی

فصل هفتم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در عملیات طوفان صحرا ۱۹۰

۱۹۸	 عملیات آسیب‌رسانی
۲۰۲	 بهره‌برداری از مسیر نفوذ
۲۰۶	 موشک آرام

فصل هشتم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در بالکان ۲۱۱

۲۱۱	 ورود راسوی وحشی
۲۱۳	 پدافند هوایی یوگسلاوی
۲۱۷	 نیروی آزادی‌بخش
۲۲۲	 عملیات نیروهای ائتلاف

فصل نهم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در جنگ با افغانستان و عراق ۲۵۴

۲۵۴	 افغانستان
۲۵۵	 بازگشت به عراق
۲۵۶	 منطقه پرواز ممنوع
۲۶۳	 شش ماه در جنگ یازده‌ساله
۲۷۵	 در آستانه جنگ
۲۷۸	 عملیات آزادسازی عراق

فصل دهم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در لیبی ۲۸۷

۲۸۸	 قدرت هوایی و پدافند هوایی لیبی؛ نیرویی در حاشیه
۲۸۸	 عدم وجود سامانه پدافند هوایی یکپارچه
۲۹۰	 قیام نیروی هوایی

۲۹۴..... عملیات طلوع اودیسه

۲۹۷..... عملیات محافظین متحد

۳۰۰..... فصل یازدهم: سرکوب پدافند هوایی دشمن در آینده

۳۰۱..... طرح عملیاتی تهاجم جهانی

۳۰۸..... EA-18G Growler (الف)

۳۱۵..... F-22A Raptor (ب)

۳۱۹..... فناوری پنهانکاری

۳۲۲..... B-2A Spirit (پ)

۳۲۸..... F-35 Lightning II (ت)

۳۳۳..... (ث) موشک‌ها

۳۳۵..... (ج) هواپیماهای بدون سرنشین رزمی

۳۴۰..... (چ) ریب، ک شونده مینیاتوری

۳۴۳..... رهنمودهای برای ... با سرکوب پدافند هوایی

۳۴۷..... فهرست منابع

پیش گفتار

هفتاد درصد خسارت‌ها و تلفات وارده به قوای دشمن در جنگ ویتنام ناشی از قدرت هوایی آمریکا بوده است. نیمی از تانک‌های اعراب در طول چهارمین جنگ خاورمیانه، توسط نیروی هوایی اسرائیل منهدم گردید. در جنگ فالتکلند، ۹۰ درصد از شناورها توسط حملات هوایی منهدم شدند. از زمانی که انسان به تأثیرات پیامدهای نظامی قدرت هوایی پی برد، این قدرت به عنوان یک راه حل، جاذبه‌ای ویژه یافت؛ زیرا علاوه بر برخورداری از مزایای بعد سوم (ارتفاع)، به نظر می‌رسد که مشخصه‌های خاص قدرت هوایی جهت در اختیار گرفتن بعد چهارم، یعنی زمان نیز کافی باشد. در طول تاریخ بزرگان نظامی متعددی بر سرعت عمل اجرای حملات تأکید داشته‌اند. سان ترو در کتاب هنر جنگ خود در باب اهمیت سرعت می‌نویسد: اگر شاهین قادر است با یک حمله شکار خود را از سم متلاشی سازد، تنها به دلیل تناسب زمان حمله و رد آسا بودن آن است. به طور کل، نظریه پردازان جنگ، در این تاریخ کمابیش پنج ویژگی اساسی زمان را بر شمرده‌اند که عبارت است از: استمرار، شتاب، انعطاف، توالی و همزمانی. این ویژگی‌ها در بسیاری از اصول، قوانین و تفاسیری که آنان از جنگ ارائه داده‌اند، به طور ویژه مطرح می‌باشد. شناخت جنبه‌های فیزیکی و روانی این ویژگی‌ها، در بهره‌گیری از زمان را با تحت کنترل گرفتن آن در جنگ نقشی کلیدی دارد و از نتایج به کارگیری نیروی هوایی در جنگ‌ها این عوامل کاملاً مشهود است.

سرلشکر رابرت. اچ. اسکیلز در کتاب جنگ آینده این چنین می‌نویسد:

عملکرد موفق ما در عملیات‌های دلیل مشروع (JULIUS) و طوفان صحرا، بیانگر این است که ما با پایان جنگ سرد، فراگیری درس‌هایی را برای پیروز شدن در جنگ‌های محدود آغاز کرده بودیم. اولین درس این بود که با استفاده از توان رزم قاطع و کوبنده، به سرعت پیروز شویم. با این هدف که عزم و اراده دشمن درهم کسخته شود، قبل از آن که ضربه ناشی از قدرت آتش ما برای سربازان از نظر روانی عادی شود و یا بتواند نقاط ضعف ما را تشخیص داده، روش جنگ خود را در میدان نبرد به گونه‌ای تغییر دهند که برتری آتش ما را خنثی کند. جنگ کوزوو ضرورت پیروزی سریع با استفاده از قدرت کوبنده و قاطع در کوتاه‌ترین زمان را تأیید کرد. اما از طرف دیگر نشان داد که دشمنان نیز فراگیری مجدد درس‌هایی را که از حریف‌های موفق در جنگ‌های محدود گذشته

آموخته بودند، شروع کرده‌اند. آن‌ها فراگرفته‌اند که از عامل ارزشمند «زمان» به بهترین نحو استفاده نمایند. با تغییر شیوه جنگ خطی متعارف اروپایی به شیوه غیرخطی مبتنی بر کنترل سرزمین، می‌توان از عامل «زمان» حداکثر استفاده را به عمل آورد. در شیوه جدید به جای گرفتن گلوگاه‌های حساس و اشغال خاک دشمن، آن‌ها را از آسمان با سلاح‌های دقیق هدف قرار داده، منهدم می‌سازیم.

با این تفاسیر کاملاً مشخص است که کشورها در برابر چنین تهدید بزرگی (قدرت هوایی) بیکار ننشسته و به توسعه اقدامات تدافعی روی خواهند آورد. لذا آغاز حملات هوایی نیروهای مهاجم با اجرای ماه ریت سرکوب پدافند هوایی دشمن¹ (SEAD)، امری کاملاً بدیهی خواهد بود. امروزه طبق وسیعی از سامانه‌ها، از گوشی تلفن همراه تا رادارها و جنگ افزارهای پیشرفته در شبکه پدافند هوایی یک رچه با کار گرفته می‌شوند. به منظور مقابله با این سامانه‌ها بسیاری از کشورها مأموریت‌های بسیار اساسی را به کارگیری فنون مختلف جهت نظارت بر تشعشعات الکترونیکی دشمنان بالقوه خود و یافتن و نابودی آنها جهت اختلال در این شبکه‌ها انجام می‌دهند. از نظر زمانی شاید آغاز عملیات‌های سرکوب پدافند هوایی، جنگ جهانی دوم باشد. از آن دوران تاکنون، سیمای این عملیات‌ها به کلی دگرگون شده و در عملیات‌های سرکوب پدافند هوایی اخیر ترکیبی از تاکتیک‌ها و تسلیحات ویژه مورد استفاده قرار گرفته است. لذا بررسی سیر تحولات از آن دوره تا حال حاضر می‌تواند چشم‌اندازی به آینده را پیش روی ما قرار دهد. در عملیات طوفان صحرا، بوسنی، کوزوو، عراق، افغانستان و لیبی، هواپیماهای F-16، F-15، F-4، F-18، F-117 و F/A-18 تورنادو، بیش از چهار هزار موشک ضد تشعشع M-88 HARM² را جهت سرکوب پدافند هوایی و انهدام رادارها شلیک نمودند. در این نبردها هواپیماهای 117A و (د. کوزوو) بمب افکن‌های B-2A نیروی هوایی آمریکا مراکز کنترل و فرماندهی و سایر گره‌های حیاتی پدافند هوایی را با بمب‌های JDAM و هدایت‌لیزری مورد حمله قرار دادند. از موشک‌های کروز تاماهاک و هواپرتاب متعارف (CALCM) نیز جهت انهدام عناصر مهم پدافند هوایی مانند رادارهای مراقبت، سایت‌های موشکی و مراکز فرماندهی استفاده به عمل آمد. به دنبال این حملات، هواپیماهای تهاجمی با بهره‌گیری از موشک‌ها و مهمات هدایت دقیق سایت‌های پدافند هوایی، مراکز فرماندهی، شبکه‌ها

¹ Suppression of Enemy Air Defences

و سایر اهداف باقیمانده از موج قبلی حملات را مورد حمله قرار دادند و اجرای حملات تا زمان گشایش کربدورها و یا مختل شدن کامل شبکه پدافند هوایی تداوم یافت.

با این مقدمه کوتاه مشاهده نمودیم که یکی از مهم ترین الزامات اطلاعاتی کارکنان نیروهای مسلح به ویژه کارکنان قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا (ص)، نیروی هوایی ارتش و نیروی هوافضای سپاه پاسداران و دز هر سطحی (دانشگاه های افسری، آموزشکده های درجه داری، دوره مقدماتی و عالی رسته ای و دانشگاه فرماندهی و ستاد) و در هر تخصصی؛ مخصوصاً کارکنان سامانه های راداری مستقر در سایت های راداری و مراکز تصمیم گیری و خلبان هایی که برای مقابله با حملات هواپیماهای مهاجم به آسمان برخاسته اند، آشنایی با تاریخچه و نحوه اجرای عملیات سرکوب پدافند هوایی دشمن و قابلیت های آنها و همچنین پیش بینی آیند چگرتی اجرای چنین عملیات هایی است؛ زیرا مستقیماً با حفظ جان آنها در ارتباط می باشد. این اثر حاوی آموزه هایی است که می تواند برای مراکز تصمیم گیری و عملیات پدافند هوایی (ADO) و منطقه ای¹ (SOC) بسیار آموزنده بوده و راهگشایی جهت بازنگری و تدوین آئین نامه های مرتبط به کارگیری سامانه های راداری و پدافندی و همچنین چگونگی گسترش و یا اختفای آنها باشد. برک این که نیت دشمن چیست؛ و تشخیص اخلال و اهداف کاذب از اهداف واقعی، می تواند به دست جان نیروهای زیادی تمام شده و نهایتاً بر سرنوشت یک کشور و ملت تأثیر گذار باشد.

شاید به سبب ذات خطرناک و اهمیت بالای این مأموریت و جهت حفظ اسرار، مطالب موجود در خصوص جزئیات فنی تجهیزات، تاکتیک ها و فنون به کار رفته طی سال های گذشته دارای طبقه بندی بالایی بوده و هنوز هم در دسترس نباشند، اما بنا بر اهمیت موضوع، می توان بر آن شدیم تا کلیه مدارک و کتب و مقالات مرتبط را جمع آوری نموده و با گردآوری این اثر قدمی در راستای پر کردن خلأ موجود برداریم. هر بخش که مقدور بوده تصویری به متن افزوده شده و با ارائه توضیحاتی سعی گردیده تا اطلاعات کوتاه و تکمیلی در خصوص مباحث آن بخش ارائه شود.

¹ Air Defence Operation Center

² Sector Operation Center

یکی از منابع ارزشمندی که در جای جای این اثر از آن استفاده شده، کتاب «هنر جنگ» استراتژیست بزرگ «سان تزو» است که علیرغم گذشت بیش از دو هزار و پانصد سال از نگارش آن، هنوز جلوه‌ای درخشان در میان آثار نظامی دارد. برای اثبات اهمیت این کتاب همین بس که مطالعه آن برای مقامات بلندپایه سیاسی و نظامی روسیه الزامی بوده و قرن‌هاست که به روسی ترجمه شده است؛ حتی کلمه به کلمه آن منبع کتاب سرخ کوچک مائوتسه تونگ از نظر دکتربین راهبردی است. جنگ‌های ناپلئون یقیناً مبتنی بر تحرک پذیری نظامی بود و تحرک پذیری از موضوعاتی است که سان تزو تأکید زیادی بر آن دارد. بلاشک ناپلئون با بهره بردن از قواعد سان تزو توانست بخش زیادی از اروپا را زیر سلطه خویش درآورد. لذا بهره گیری از برخی نکات این کتاب می‌تواند همانند نقش برجسته‌ای باشد که ما را در امر دفاع از آسمان کشور یاری نماید.

این کتاب در ۱۱ فصل ارائه گردیده و پس از بیان مفهوم مأموریت سرکوب پدافند هوایی دشمن در فصل نخست در ۹ فصل پس از آن تاریخچه تمام نبردهای مهم و درگیری‌هایی که چنین مأموریت‌هایی بخشی از مأموریت بوده، بررسی شده است تا نگاهی به گذشته داشته باشیم. در فصل آخر پس از بیان طرح‌های کلیات آینده ایالات متحده و معرفی کامل تسلیحات و تجهیزات موجود و برنامه‌ریزی شده برای اجرای مأموریت، به نتیجه‌گیری و ارائه نقطه‌نظرهایی خواهیم پرداخت و چشم‌اندازی به سوی آینده را ترسیم خواهیم نمود.

این اثر قطعاً دارای کاستی‌هایی است که امیدواریم با نظریات فرماندهان، مدیران، کارشناسان و اساتید فن مرتفع گردیده و ماحصل مرجعی جامع برای رستگاری جان برکف پدافند هوایی کشور عزیزمان باشد. در پایان تشکر ویژه‌ای خواهم داشت از امیر سرتیپ دوم ستاد علی حدادی سامانی؛ فرمانده منطقه پدافند هوایی مرکزی شهید نسیم اصفهانی، که با دقت به مطالعه مطالب بنده پرداختند و نظریات و راهنمایی‌های سازنده‌ای را جهت ارتقای سطح کیفی مطالب ارائه نمودند.